

Lájkolj minket a **facebook** -on is!
www.facebook.com/ovodaineveles

SZAKMAI-MÓDSZERTANI FOLYÓIRAT

NEVELÉS

A címlapfotó-pályázat októberi nyertese: a **Berettyóújfalu Vass Jenő Óvoda és Bölcsőde Rákóczi Tagóvodájának Levendula csoportja**

Kép címe: „**Mi aztán nem kukoricáztunk!**”

Beküldő óvodapedagógus:
Szántóné Papp Judit és Borné Papp Veronika

LXXVII. évfolyam
2024. október
8. szám

Takácsné Szabó Melinda

óvodapedagógus, az EKKE NTDI doktorandusz hallgatója (Eszterházy Károly Katolikus Egyetem Neveléstudományi Doktori Iskola, Eger)

Több mint munkajellegű tevékenység

A naposi munka személyiségformáló ereje (1. rész)

Az óvodai nevelés nem csak kiegészítője, sok tekintetben helyettesítője lett a családi nevelésnek. Az évek múlásával egyre inkább érezhetővé válik, hogy mind nagyobb felelősség és teendő hárul az intézményes nevelésre. Tapasztalhatjuk a családok részéről az alapvető információk hiányát, a gyermekekkel töltött minőségi idő drasztikus csökkenését, a lelki és pszichés szükségletek anyagi természetű kielégítését a törődés, odafigyelés helyett.

Sok ide vonatkozó gondolatot sorolhatnánk, de témánk szempontjából a közös étkezések hiánya az, amit számba kell vennünk. Ahogy Vekerdy Tamás mondta: „a közös étkezések keretét adnak a családi életnek”. Ezek a keretek már nem képeznek értéket sok családban. Vannak gyermekek, akiknek a kulturált étkezés szabályait az óvodában van csak módjuk először megismerni és elsajátítani. Előfordul, hogy a keretek adottak, mégis csak ünnepek alkalmával ül össze a család. Ahogy az éttermekben is tapasztalhatjuk, a gyermekek és a szülők az okoseszközökkel foglalják el magukat beszélgetés helyett.

Miattuk is rendkívül fontos az étkezési szokások kialakításával kapcsolatos területek szakszerű, hozzáértő művelése. Ebben a tekintetben is az értékeket kell képviselnünk. Egy igényes óvodapedagógus számára ez fontos. Az étkezési kultúra elsajátítása az esztétikai nevelés része is egyben, mindemellett hatással van lelki folyamatainkra, társas kapcsolatainkra egyaránt, ad egy tartást.

Munkajellegű tevékenységek, közösségért végzett szolgálat

A munka jellegű tevékenységekkel kapcsolatban az ONOAP (2012 és 2018) is kiemeli azok természetes módon való beépülését az óvodai nevelés mindennapjaiba. Jó, ha a gyermek szívből vállalja őket, különös tekintettel a közösségért végzett munka esetében.

Az óvodai nevelésben számos lehetőség nyílik arra is, hogy a gyermek megszerezze első

tapasztalatait a vezetés és a szolgálat terén is. Megbízható apró feladatokkal segítséget nyújthat társainak és a felnőtteknek egyaránt. Ebben a korban nagy benne a megfelelni akarás és az elismerés iránti vágy, szeretne a közép-pontban lenni, ami ebben az életszakaszban természetes (Uzsalyiné, 2010: 85–88).

„A munka olyan célirányos tevékenység, amely az egyéni szükségletek kielégítésére vagy egyéni előnyök megszerzésére, illetve a szociális (társadalmi, közösségi) életbe való berendezkedésre irányul”. A munkára nevelés az óvodában a munkához való viszony kialakítását, a munka szükségletének igényét jelenti, biztosítva az ehhez szükséges motivációt és képességek fejlesztését (Kovács–Bakosi, 2004: 147).

A naposi teendők ellátása az óvodában végzett közösségi munka legáltalánosabb formája, ugyanakkor támogatja az önállóság kialakulását. A közösség hat az egyénre, ahogy az egyén is a közösségre, alakítója, formálója. Idővel már képessé válik arra, hogy ki is szolgálja társait, vizet töltson, kimerítse az ételt a kisebbeknek, akik még nem képesek önállóan szedni maguknak (Kovács–Bakosi, 2004; Petőné Vigh, 2023).

Örömrzét kíséri, tenni a közösségért, részt vállalni mások szolgálatából, a közösséghez való tartozás élményét adja. Szerencsés, ha az adott gyermekcsoport fejlettségéhez és igényeihez igazodva, fokozatosan kerülnek bevezetésre a teendők, és van lehetőség a gyakorlásra, rugalmasságra. A feladatok mértékét nem az életkor, hanem a gyermek képességei

Terítés az ebédhez (Görgögy Utcai Óvoda Debrecen)

határozzák meg, kialakult-e az ellátáshoz szükséges beállítódás.

A cél, hogy idővel már maguktól is képesek legyenek ellátni a teendőket. Ez a tevékenység lehetővé teszi a gyermekek közötti együttműködést. A felelősségtudat fejlődésével kialakul az eredményességre való törekvés igénye. Az étkezés során a pedagógus alapvető célja a kulturált és önálló étkezés szabályainak és szokásainak kialakítása, betartatása. Többféle szervezési gyakorlat is megjelenik az intézményekben.

Gyakori az ültetési rend, mely megkönnyíti a rendszerszerű gondolkodást, kiszámíthatóvá válik, ki mikor kerül sorra, kiszámolhatják, hány napot kell várniuk.

Jól bevált gyakorlat lehet az is, ha a gyermekek maguk választják meg ülőhelyüket, kiválaszthatják, kivel szeretnének együtt étkezni, ami akár naponta változhat. A gyermekek önként jelentkezhetnek a feladatra.

A kooperáció elősegítése érdekében akár több napot is választhatunk egy-egy asztalhoz. Figyelni kell azonban, hogy bevonódjanak a kevésbé aktív gyermekek is (Petőné Vigh, 2023: 241–242). Ennek a szervezési formának is megvannak az előnyei, különösen a társas kapcsolatok alakulására lehet jó hatással, élhetnek a szabad választás lehetőségével. Az óvodapedagógus dönti el, melyik formát választja, ahogy azt is miként, milyen jelképpel jelzi a gyermekek feladatvállalását.

(A következő lapszámban folytatjuk.)

IRODALOM:

- Kovács György, Bakosi Éva (2004): Óvodapedagógia I. kötet. Szerzői kiadás. Debrecen.
- ONOAP, 2012, 363/2012. (XII. 17.) Korm. rendelet. Magyar Közlöny, 171, 28223–28232. <https://net.jogtar.hu/getpdf?docid=a1200363.kor&targetdate=&printTitle=363/2012.+%28XII.+17.%29+Korm.+rendelet> (2024. 07. 06.)
- Petőné Vigh Katalin (2023): Munkafajták és tartalmuk. In: Petőné Vigh Katalin (szerk.) Gondozás és munka jellegű tevékenységek az óvodában. Flaccus Kiadó, Budapest.
- Uzsalyiné Pécsi Rita (2010): A nevelés az élet szolgálat. Az érzelmi intelligencia fejlesztése. A lélek mozgását kísérő nevelés. Felnőttkor, csecsemő- és kisgyermekkor. Kulcs a Muzsikához Kiadó, Pécs.